

αν δεν κλώ εγω
αν δεν κλησ εσυ
αν δεν κασυμε εμεις
πως θα γενουνε
τα σκοταδια λαμψη?

Τά συντάγματα όλων σχεδόν τών χωρών αναγνωρίζουν σοβαρά τά δικαιώματα και τίς ελευθερίες τών πολιτών τους, χαρακτηρίζοντάς τα «άναφαίρετα» και «φυσικά». Τό γεγονός, ώστόσο, ότι ένα δικαίωμα αναγνωρίζεται δεν σημαίνει υποχρεωτικά ότι μπορεί νά άσκηθελ. Για νά άσκηθελ πρέπει νά προϋπάρχουν οί υλικές διευκολύνσεις. Όπως υπογράμμισε ο Γάλλος συγγραφέας Ανατόλ Φράνς, ο εκατομμυριούχος και ο άπορος είναι εξίσου λεφτεροι νά κοιμηθουν κάτω από τίς άψίδες ένός γεφυριού του Σηκουάνα, αλλά ο πρώτος προτιμά τήν πολυτελή κατοικία του, ένώ ο δεύτερος δέν έχει άλλη έκλογή.

Για νά έκπληρώσει τίς έπιθυμίες του και νά ίκανοποιήσει τίς ανάγκες του ένα πρόσωπο πρέπει ασφαλώς νά διαθέτει τίς άνάλογες υλικές προϋποθέσεις. Η κοινωνία μπορεί νά δώσει στα μέλη της πραγματική λεφτεριά μόνο αν μπορεί νά έγγυθη πρώτα τήν υλική ευημερία και τήν οικονομική ανεξαρτησία τους.

Αν ένα πρόσωπο δέν είναι άπαλλαγμέ νο από τήν πείνα και τή στέρηση, όλα τά άλλα δικαιώματα και ελευθερίες δέν σημαίνουν τίποτε γι' αυτό, όσο ώραία κι αν ήχουν. Η ελευθερία επένδυσης κεφαλαίου δέν αποτελεί παρηγοριά για τόν άνεργον εργάτη, πού δέν ξέρει πώς θά έξασφαλίσει τό επόμενο γεύμα του.

Έκείνο πού θέλει κανείς δέν είναι ή άφηρημένη λεφτεριά, αλλά, πρώτα και κυρίως λεφτεριά από τίς στέρσεις και τήν καταπίεση, λεφτεριά από τό φόβο για τό αύριο, από τήν άγνοια για τό μέλλον τών παιδιών. Όλα αυτά αποτελούν τήν βάση της πραγματικής οικονομικής και κοινωνικής λεφτεριάς για τή μάζα του λαού.

Μιά «εύχή» κι' ένας δρόμος

ΤΟΥ ΛΕΥΤΕΡΗ ΛΑΜΠΡΙΔΗ

Οι εύχές δίνουν και παίρνουν τίς... «γιορτάρες» αυτές μέρες. «Γιορτάρες» σε εισαγωγικά, γιατί είναι φανερό ότι χάσαμε από τό όπτικό μας πεδίο τό περιεχόμενο της λέξης αυτής. Τό αλλάξαμε έτσι ώστε νά σημαίνει έξοδο από τήν καθημερινότητα, «εξέγνιαστο» φαγοπότι και, βεβαίως, οί απαραίτητες «εύχές». Μετατρέπόμενοι σε τελείως έξωπραγματικούς (για χάρη ίσως, της γιορτάρας μέρας!) «θέλουμε» τό 1974 νά είναι «ειρηνικό», «ευτυχισμένο» και... Πείθουμε, τίς μέρες αυτές, νά ξεχνούμε — άφου έτσι βολευόμαστε — ότι ή ειρήνη δέν έρχεται με εύχές, ούτε και φτάνουμε στην ευτυχία με κούφιας εύχές. Τόσο βολικά ξεχνούμε και τίς ίδιες τίς δικές μας εμπειρίες, τήν ίδια τή ζωή του τόπου μας, τήν όχι τόση μακρινή. Κλείνουμε τά μάτια μπροστά στο παράδειγμα τών λαών πού πλησιάζουν (και ήσαν πλησιάζαν) τήν ειρήνη και τήν ευτυχία. Ξεχνάμε πώς τό πέτυχαν αυτό. Μέ τί μέσα, με τί τρόπους.

Σ' αυτές λοιπόν τίς «γιορτάρες» μέρες εμείς θά κάνομε τό αντίθετο του παραδοσιακού. Όχι για νά πρωτοτυπήσουμε (γιατί δέν πρωτοτυπούμε) ούτε για ν' αντίπολιτευθούμε (γιατί δέν είναι αντίπολιτευση). Αλλά για νά επιβεβαιωθεί (και σ' έμάς τούς ίδιους ακόμα) ότι οί διαστάσεις στο όπτικό μας πεδίο έξακολουθούν νά παραμένουν όρθές. Καί ή πράξη τούτη δέν είναι μόνο χρέος δικό μας. Είναι χρέος όλων τών νέων, σ' όλες τίς χώρες πού οί λαοί τους έξακολουθούν, ν' αγωνίζονται για τή διασφάλιση τών βασικών δικαιωμάτων του άνθρώπου. Θά ασχοληθούμε όμως με τήν δική μας συμ-

μετοχή στον παγκόσμιο τούτο αγώνα για τήν επίτευξη της ειρήνης και τήν ευτυχία — μία και οί εύχές δέν πρόκειται νά μφέρουν τά «θεία» τούτα δώρα.

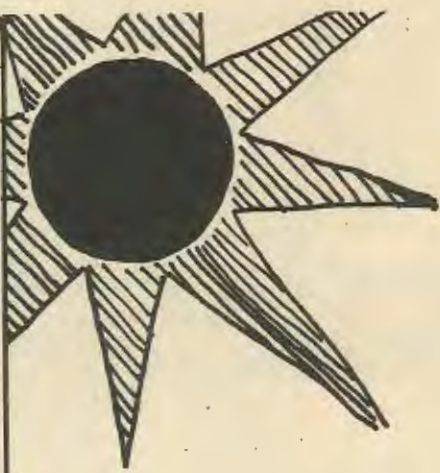
Θεωρούμε σάν δεδομένο, ότι ή κατάσταση στο νηομας είναι «χωνεμένη» και δέν χρειάζεται νά τήν περιγράψει «και ακόμα ένας». Γι' αυτό προχωράμε ένα δήμα πάρα πέρα: Τί νά κάνουμε;

Βασικό τό ερώτημα. Ο «άκρογωνιαίος λίθος» θά λέγαμε της δραστηριότητάς μας. Χρειάζεται όμως ένα πλαίσιο μέσα στο οποίο να κινηθούμε. Πιστεύουμε ότι τό πλαίσιο αυτό είναι ή αντίληψη ότι τό νηομας ανήκει σ' όλους όσους ζουν σ' αυτό. ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΟΥΣ. Έχουν λοιπόν, όχι μόνο δικαίωμα, αλλά υποχρέωση ΟΛΟΙ νά συμμετάσχουν σ' ένα αγώνα για νά φέρουμε τήν Κύπρο, τήν Κύπρον ΜΑΣ, πιο κοντά στην ειρήνη και τήν ευτυχία — μία και οί εύχές δέν πρόκειται νά πετύχουν κάτι τέτοιο.

Αυτό λοιπόν τό ΕΝΑ πρόγραμμα έπισημαίνουμε στη διερεύνηση τών τρόπων — πέρ' απ' τίς εύχές — πού θά μās φέρουν τήν ειρήνη και τήν ευτυχία.

Υπάρχουν ανάμεσα στους νέους μας άνθρωποι με όραματισμούς και δημιουργική διάθεση. Υπάρχει διάθεση για δημιουργία ένδο «καινούργιου» περιγύρου με λιγώτερα τρωτά. Μπροστά, όμως, στη σημερινή κυπριακή πραγματικότητα είναι λάθος, ΜΕΓΑΛΟ ΛΑΘΟΣ, ν' αναφερόμαστε αποκλειστικά και μόνο στους έλληνοκυπρίους νέους. Οί τουρκοκύπριοι νέοι, τουλάχιστο

ΣΥΝΕΧΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΗΝ 3ΗΝ ΣΕΛΙΔΑ

Ευχόμαστε,

ο καινούριος χρόνος να γίνη
αφετηρία νέων αγώνων,
για την λεφτεριά των λαών
την ολοκλήρωση του ΑΝΘΡΩΠΟΥ
και την νίκη του ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΥ

Η ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΝΕΟΛΑΙΑ
(ΕΔΕΝ)
ΛΕΥΚΩΣΙΑ — ΚΥΠΡΟΣ

ημερολόγιο

● **ΤΟ ΠΟΛΥΝΕΚΡΟ** έπεισόδιο στο αεροδρόμιο της Ρώμης και η άεραπειρατία που ακολούθησε προκάλεσε πολλές ύστερικές καταδίκες για τους Παλαιστίνιους και γενικότερα τους Άραβες. Πρέπει όμως να δούμε το έπεισόδιο μέσα στα γενικότερα πλαίσια του Παλαιστινιακού αγώνα. Για πολλά χρόνια από τότε που δώχτηκαν απ' τα σπίτια του οι Παλαιστίνιοι προσπάθησαν ειρηνικά να πείσουν τον κόσμο να κάμει κάτι για τα δικά τους. Κανένας δεν άκουε. Μιά ολόκληρη γενιά μεγάλωσε μέσα σε προσφυγικούς καταυλισμούς περιμένοντας άδικα την άπονη μιάς κάποιας δικαιοσύνης. Αντί αυτού έβλεπαν την επεκτατική πολιτική του Ισραήλ, να γνωρίζη όλο και μεγαλύτερες επιτυχίες και να προκαλεί τα ύποκριτικά χειροκροτήματα της Δύσης. Η μόνη διέξοδος ήταν ο ένοπλος αγώνας. Σ' αυτό τον αγώνα είχαν ν' αντιμετωπίσουν μιά πανίσχυρη πολεμική μηχανή, εξοπλισμένη τέλεια από την Αμερική για τα συμφέροντα της οποίας υπήρχε. Είχαν επίσης ν' αντιμετωπίσουν ένα κόσμο κατά πληροφόρημένο που έφτασε στο σημείο να πιστεύη πως δεν υπήρχε παλαιστινιακό πρόβλημα. Είχαν ν' αντιμετωπίσουν αντιδραστικές κυβερνήσεις σε μερικές από τις ίδιες τις Αραβικές χώρες. Η σωρεία των αντιπάλων για ένα λαό χωρίς πατρίδα ήταν επόμενο πως θα οδηγούσε στην άναγνωση του προβλήματος. Και όμως η λύση δεν φαίνεται ακόμα κοντά. Οι συνομιλίες μεταξύ του Ισραήλ και Αιγύπτου - Ιορδανίας δεν αφήνουν τόπο για πολλή αισιοδοξία. Δεν είναι λογικό άφαικο πως πολλοί Παλαιστίνιοι α'σθάνονται ακόμα προδομένοι. Η βία δεν αποτελεί επιθυμία των Παλαιστίνιων. Η Οργάνωση για την άπελευθέρωση της Παλαιστίνης έχει καταδικάσει κατηγορηματικά την συγκεκριμένη περίπτωση. Είναι όμως άναπόφευκτο πως η βία θα συνεχίζεται σ' όλες της τις μορφές όσο συνεχίζεται η άγνωση των Παλαιστίνιων.

● **Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ** Ζαΐρ πρόκειται να διώξη τους Κυπρίους έπιχειρηματίες από τη χώρα. Φυσικά δεν έέρουμε ακόμα λεπτομέρειες για το τι ακριβώς έσπρωξε τον Πρόεδρο Μουμπούτου να πάρη αυτό το μέτρο αλλά η πρώτη όψη δεν είναι και πολύ ένθαρρυντική. Το πρώτο ύποπτο σημείο είναι η άπομόνωση μερικων έθν.κατήτων και η εύνοική διάκριση για τις ύπόλοιπες. Αν το μέτρο έχει σαν σκοπό την εξέλιξη της έξνης έκμετάλλευσης και την μεταβίβαση των πηγών πλούτου σε ντόπια χέρια τότε δεν μπορούμε παρά να χαιρετίσουμε την άπόφαση σαν νίκη του λαού της Ζαΐρ. Αν όμως, όπως φαίνεται, πρόκειται για άπλη μεταβίβαση από μερικούς ξένους έκμεταλλευτές σε άλλους ο λαός τίποτα δεν πρόκειται να κερδίση.

● **Η ΑΠΟΤΥΧΙΑ** της Βουλής να καθωρίση ήμερομηνία για τις Δημοτικές και Κοινοτικές εκλογές άποτελεί μιά κληίδα στη σταδισόρμια της. Η άπόφαση για μη λήψη άπόφασης δε μπορεί να έρμηνευτή παρά σαν προσπάθεια άναβολής και πάλι των εκλογων. Κανένας λόγος δεν μπορεί να εύσταθής: άφου ο μήνας καθωρίστηκε, γιατί όχι και η μέρα; Η διαφορά βρίσκεται στο γεγονός ότι για να γίνουν εκλογές πρέπει ν' άσφασιση σε μιά ακόμα συνεδρία της ή Βουλή. Και ίσως τότε να βρεθουν δικαιολογίες για άναβολή. Φαίνεται όμως πως τώρα είναι κάπως δύσκολο να κοροϊδέσουν τον κόσμο για άλλη μιά φορά: Έχουν καταλάβη οι ύπεύθυνοι για την κοροϊδία πως τους έχει ήδη δεσφη πολλή λίστωση χρόνου. Θα πρέπει να ναι μιά πάρα πολύ πειστική δικαιολογία' όχι πιά άπλως η «λέπτη φάση των ένδοκυπριακών».

● **ΕΧΟΥΝ** πιά περάση οι λεπτές φάσεις των ένδοκυπριακών συνομιλιων και μήκαμε στη σκληρή πραγματικότητα: Δόθηκαν τα έγγραφα για την «τοπική διοίκηση». Παρ' όλα τα παζάρεμα που προηγήθηκε και που πρόκειται ν' άκαλουθήση είναι κάπως δύσκολο να φανταστούμε την μορφή μιάς «διευθέρσης». Γιατί άκμα και τώρα που φτάσαμε σ' ένα τόσο «τελικό» στάδιο ο Κυπριακός λαός δεν έέρει τίποτα για το τι γίνεται και τι συζητείται από τους Κληρίδη και Ντενκτάς. Και θεωρήθηκε σαν πιά άρμόδιο για ένθμρωση ένα συνεδριο ώργανωμένο από Αμερικανικά Πανεπιστήμια. Άκόμα όμως και στην άπίθανη περίπτωση που θα ύπάρξη διευθέρση είναι τραμερό να σκεφτή κανείς πως θα παρουσιαστή στον κυπριακό λαό σαν έκβιασμός: ή η «λύση» ή το χάος. Και δεν θά ναι η πρώτη φορά που βρεθήκαμε μπροστά σε τέτοιους έκβιασμούς. Ας θυμηθούμε τη Ζυρίχη...

● **ΤΟ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ** θ' άρχιση πάλι να τρέχει άφθονο στις άγορές της Ευρώπης. Οι ύπουργοί των πετρελοπαραγωγων χωρων άνοκαίνωσαν την άπόφασή τους ν' αύξήσουν την παραγωγή τους κατά δέκα τοις εκατόν. Αυτό σημαίνει τέλος ή τουλάχιστον μετριασμό της περίφημης ένεργειακής κρίσης. Όμως ο κόσμος δεν θά ναι ο ίδιος πιά. Φυσικά οι έταιρείες πετρελαιοων δε έξακολουθήσουν να πραγματοποιούν τεράστια κέρδη, οι βιομηχανίες να εκμεταλλεύονται τους έργάτες, οι πλούσιες χώρες τις φτωχές. Όμως μιά γεύση της δύναμης της έχει μείνη στις ύποανάπτυκτες χώρες. Υπάρχει πιά το προηγούμενο του μοϊκοτορισματος των «μεγάλων» από τους «μικρούς». Και έχουμε δη την ήλληρ έξάρτηση των άνεπτυγμένων βιομηχανικών χωρων από τις χώρες που παράγουν τις πρώτες ύλες. Ας άποτελήση λοιπόν αυτό την άπαρχή μιάς πιά στενής συνεργασίας και άλληλεγγύης μεταξύ των χωρων του « τρίτου κόσμου» για την άντιμετώπιση των ήμπεριαλιστικών χωρων.

ΕΚΦΡΑΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Αγαπητή Έκφραση, Είδαμε τα ιδανικά μας να προδώνονται. Είδαμε τις θρησκείες μας να παυλιούνται. Είδαμε την ιστορία μας να γίνεται αίτιο για την άρνηση της έθνικής μας ταυτότητας. Είδαμε τα γραφόμενά μας, την μουσική μας, την τέχνη μας στις μουρες λίστες της λογοκρισίας. Είδαμε τη γλώσσα μας την σπουδαιότερη και πιθανό μοναδική φαινοτυπική ιδιότητα της φυλής μας να παραγκωνίζεται από τα σχολεία, τα πανεπιστήμια, τα βιβλία. Τους μάστορες της άρνησης τους έέρουμε.

Είρασαν τυχεροί. Είχαν έπίγνωση της δύναμης τους και δεν μας υπελάγισαν. Συναντηθήκαμε μαζί τους σε άνοιχτούς άγώνες, με πρόσωπα, άκάλυπτα τους άναγνωρίσαμε. Δικό τους το λάθος, κι' αίτια ο κακός ύπολαγισμός τους, ίσως κι' η άπειρία τους.

Υπάρχουν όμως και οι άτυχοι. Οι άλλοι του συναφιού μας που προδώθηκαν με τον ίδιο τρόπο, που καταδυναστεύθηκαν, με τον ίδιο τρόπο, που έχυσαν το ίδιο αίμα μόνον που δεν μπορούν ακόμα μέσα στην φεισοδομένη καθημερινότητα να άποδώσουν τις εύθύνες στον πραγματικό ύπεύθυνο. Γιατί ο ύπεύθυνος είναι σάφος και πάντα καλυμμένος. Ρίχνει μολύβι στην Χιλή, θάμβες στην Δαμοσκό, τόνκε στην Αθήνα, κάπου - κάπου μιλά και για κάτι «ισοζύγια δυνάμεων» που διαφυλάττουν την ειρήνη στην Μέση και Ανω Ανατολή, αλλά ποτέ δεν κατεβαίνει άυτοπροσώπως σε άνοιχτούς άγώνες με το «έσωτερικό» του. Μένει πίσω καλυμμένος και στρατεύει σωρούς φοβερων μηχανισμών σοφων και άγνωστων οτούς καταπιεσμένους των άνεπτυγμένων χωρων. Δεν κτυπά στο στήθος αλλά σε άλλο έξ ίσου άδύνατα σημεία. Στο μυαλό, στην ψυχή, στην ματιοδοξία.

Άγοράζει το καθημερινό ψωμί σου με δυο μερακόματα σκληρής δουλειάς αλλά το παίρνεις σε χρυσόχαρτο. Το τρώς λίγο - λίγο αλλά στο περιοδικό π' άγόρασες πέρυσι διάβασες ότι ή «παλουφαγία» είναι δείγμα ταπεινής καταγωγής. Άπ' το ίδιο περιοδικό πληροφορήθηκες ότι ο «Σμιθ» απ' τον

βορρά κέρδισε τον πρώτο λαχνό του κρατικού λαχείου. Διάβασες όλο το άρθρο, κάπου δώδεκα σελίδες με όλα τα βιογραφικά σημεία. Πως άλλαξε άλήθεια ή ζωή του Σμιθ με τις 25.000 λίρες. Γιατί κάποτε να μην άλλάξη κι' ή δική σου. Πως να μην είσαι σίγουρος για την καλωσύνη, την άρτιότητα του κράτους.

Και ότον πιά τα πράγματα παραζορίσουν και χωρίς να το καταλάβης θελήσης να άποδώσης εύθύνες, τότε το κράτος και πάλι θα σου παροσταθή. Θα σου φέρη μπροστά σου χιλιάδες «αίτιους» και σύ δεν θάχης παρά να διάλεξης. Κατά πσαν αίτιο να άποδώσης εύθύνες, τότε θά είναι ο ίδιος ο έαυτός σου. Μάλλον δεν χρησιμοποίησες σωστά τις χρυσές εύκαιρίες που σου δώθηκαν. Ίσως όμως να φταίει κι' ή γενειά σου. Κληρονόμησες την άνικανότητα και την άποτυχία της. Αν αυτοί οι αίτιοι δεν σε ίκανοποιήσουν θά τρέξης σ' άλλους. Στην τύχη, στην φύση, στους συναδέλφους σου, στους φίλους σου, ποτέ όμως δεν θά φτάσης στον πραγματικό, στον έγκληματία, στον καταπιεστή, σ' αυτόν που άγοράζει και πουλά χρόνια και χρόνια τον μόχθο, τον ιδρώτα σου, τις γνώσεις σου.

Δεν μπορεί ή κρίση σου να φτάση σ' αυτόν γιατί καθημερινά για σαράντα, πενήντα, έξήντα τόσο χρόνια ποτίζεσαι τακτικά, άνελέητα και ξεδειάντροπα με τις δικές του ιδέες, με την δική του φιλοσοφία, με το δικό του δηλητήριο. Κι' εσύ άντίδρασες άργά θέλησες να λύσης το φοβερό έρώτημά σου χωρίς να ύπολογίσης την κακοήγη άναπηρία του μυαλού σου. Φρικτό για σένα, καύχημα για τον μάστορα, τελευταίο έπίτευγμα των βρώμικων συμφερόντων τους. Έγκλημα, καλυμμένο μασκαρεμένο σ' άγαθοεργία, μιά και με περιορισμένη άντοχή στον χρόνο στην εξέλιξη και στην ιστορία. Το έσκέπασμα πλησιάζει. Χρέος σου να κρατήσης τα μάτια σου άνοιχτά, να μην αφήσης το καρκίνωμα να σταθή φραγμός στην ισρή στιγμή. Χρέος για σένα και άπαίτη για τους νέους. Καταπιεσμένοι όλου του κόσμου ΕΝΩΘΗΤΕ.

ΦΩΤΕΙΝΗ Φ.

Η «Σοσιαλιστική Έκφραση» άκιδεται κάθε 15 μέρες από συντακτική έπιτροπή και άφοράζει την έπίσημη γραμμή της Σοσιαλιστικής Νεολαίας (ΕΑΕΝ), Τ.Κ. 1064 Λευκωσία, Κύπρος. Η «Σοσιαλιστική Έκφραση» κυκλοφορεί κάθε δεύτερη Παρασκευή σαν ένσωματωμένο φύλλο της έφημερίδας «ΤΑ ΝΕΑ». Ένυπόγραφες συνεργασίες δεν άκοφίζονται κατ' άνάγκη άπόψεις της Σ.Ν.—ΕΑΕΝ.

Η μεταπολεμική Ελλάδα

ΜΕΡΟΣ 2ον
(Τελευταίον)
Ο ΣΤΡΑΤΟΣ

Ανάμεσα στις δυνάμεις αυτές συμπεριλαμβάνεται κι ο στρατός, που μεταπολεμικά χαρακτηρίζεται από μια φανατική προήλωση στη μοναρχία. Από την εποχή του Όθωνα ο στρατός συνήθισε να εμπεβαίνει στις πολιτικές ζυμώσεις του τόπου. Τα δημοκρατικά και προοδευτικά κινήματα του 1843, του 1909 και η μεταπολίτευση του 1924 δε εδύναντο χωρίς τη συνδρομή του. Αλλά στο μεταξύ η βασιλεία κατάλαβε, ότι για να σταθεί στην Ελλάδα, έπρεπε να κερδίσει με το μέτρο της τήρησης. Με τη βοήθεια των εσωτερικών και εξωτερικών συμμάχων της εκμεταλλεύτηκε τη φιλία και τις προσωπικές φιλοδοξίες ορισμένων στρατιωτικών αρχηγών, ακόμα και δημοκρατικών. Ας μη ξεχνούμε, την περίπτωση του «επαστάτη» Κενδύλη, που στο τέλος κατάφερε να γίνει αντιβασιλιάς. Ανάμεσα στους στρατοκράτες, που το φθινόπωρο του 1935 είχαν καταργήσει την Ελληνική Δημοκρατία, ήταν και ο Παπάγος, που αργότερα θα στηρίξει το καθεστώς του Παύλου. Η μεταξική δικτατορία είναι φανερή εκδήλωση της επίμονης προσπάθειας του Θρόνου και της αντιλαϊκής παράταξης να πραγματοποιήσουν τις ένοπλες δυνάμεις του Έθνους και να τις υποτάξουν στη θέλησή τους. Αλλά η προσπάθεια είχε αρχίσει ήδη από τον καιρό του Γεώργιου Α', που με τους γιούς του είχε μπάσει την ευνοιοκρατία στο σώμα των αξιωματικών και μοίραζαν τις επιτιλικές θέσεις ευθύνης σε φίλους και κόλακες. Αυτή η στάση — γράφει στα Απομνημονύματα του ο αντιστράτηγος και ακαδημαϊκός Αλ. Μαζαράκης — «είχαν απομακρύνει από την Αύλη τους σοβαρούς και αξιοπρεπείς αξιωματικούς». Κι ήταν τόση η αγανάκτηση ενάντια στις κλίκες αυτές, που η Επανάσταση του 1909 ζήτησε να φύγουν από το στρατό όλοι οι πρίγκηπες. Και ο Μαζαράκης τελειώνει με τούτη τη χαρακτηριστική παρατήρηση: «Είναι περίεργο ότι πολλοί εκ των τότε όρμουρων κατά της Αύλης πολιτικών και στρατιωτικών έγιναν μετ'όλην έτη οι στυλοί της Δυναστείας». Περίεργο δεν είναι. Απλά η Δυναστεία πέτυχε από τη μια μεριά με τις αλληπάλληλες εκκαθαρίσεις, από την άλλη με την εύνοια να διαβρώσει το στράτευμα και να το μεταβάλει σε πιστό στρί-

Από την μελέτη του κ. Α. Μεσεβρινού η «βασιλεία» στην Ελλάδα

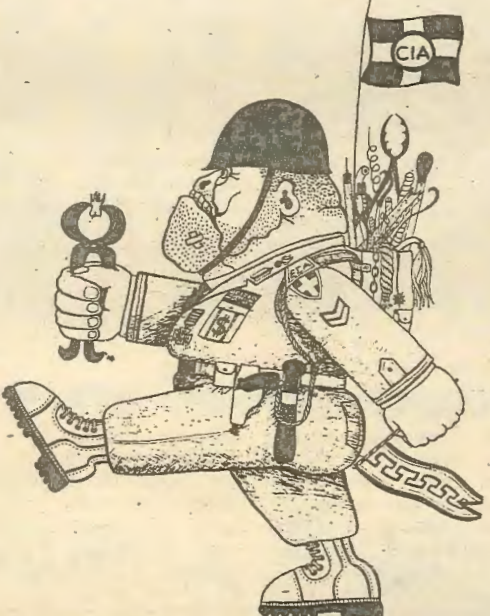
γμα και όργανο του θρόνου και της κατεστημένης κοινωτικής τάξης. Από τη στιγμή που ο στρατός θεώρησε χρέος του την υπεράσπιση και τη στερέωση της τάξης αυτής, προχώρησε ως το σημείο να δρα αυτόνομα και να εμπεβαίνει στις εκλογές με φανερό σκοπό να τις νοθεύει, όπως συνέβηκε στα 1961. Είναι γνωστή η στενότητα των πολιτικών αντιλήψεων των στρατιωτικών, κι ακόμα πιο γνωστή είναι σήμερα η απουσία κάθε δημιουργικής πολιτικής ιδε-

Κέντρο, όσο κακοοργανωμένη κι αν ήτα. Δίχως ομοιογένεια, δίχως σχέδιο δράσης μελετημένο, θριάμβευσε Γρήγορα όμως αποδείχτηκε ανίκανη, να εφαρμόσει μιαν αριζική πολιτική ανανέωσης. Ο νέος βασιλιάς, Κωνσταντίνος Β', άπειρος και κάτω από την επιρροή της μητέρας του, δεν έδειξε καμιά διάθεση ν' ανεχθεί την αλλαγή. Και κει που έδολοι προσέταμε πως ο Θρόνος θ' απαλλάσσονταν τουλάχιστον απ' τα σκανδαλώδη προνόμια του είχε αποκτήσει στα

που είχε συμφέρον από την απομάκρυνση του λαοπρόβλητου πρωθυπουργού ήταν ο βασιλιάς, το πραξικόπη αυτό απέδειξε ακόμα μια φορά τόν αρνητικό, αντιλαϊκό ρόλο της Δυναστείας στην πολιτική ζωή της χώρας. Και κανένας δεν αμφέβαλλε, πως οι συνέπειες θα ήταν από τις πιο οδυνηρές για το Έθνος. Τέλη του 1966 και αρχές του 1967 ήταν φανερή η προσπάθεια να προκληθεί τεχνητή αντικομμουνιστική ψύχωση και να δημιουργηθεί η κατάλληλη ατμόσφαιρα, που θα διευκόλυνε τα σχέδια των συνωμοτών. Τα σχέδια αυτά είχαν άλλωστε αρχίσει να

καταστρώνονται από τη μέρα που το Κέντρο είχε καταλάβει την εξουσία και οι σημερινοί δικτάτορες δεν το κρύβουν. Τον Οκτώβριο του 1963 ο Αμερικανός γεωπολιτικός Μπάρρυ Γκόλτγουοιτ είχε αποκαλύψει, πως παράγοντες της ΕΡΕ είχαν κάνει δολιδοσκοπήσεις στις Ενωμένες Πολιτείες «προς εγκαθίδρυση δικτατορίας» στην Ελλάδα (εφημερ. Τα Νέα 14.10.63). Έτσι φτάσαμε στην απροκάλυπτη κατάλυση του κοινοβουλευτικού καθεστώτος και την εγκαθίδρυση της δικτατορίας των συντάγματαρχών στις 21 Απριλίου. Ο ελληνικός λαός αλυσοδέθηκε πάλι χει-

ροπόδαρα, χωρίς ο Θρόνος να διαμαρτυρηθεί, χωρίς καν να δείξει την παραμικρή μεταμέλεια. Ωστόσο το στρατιωτικό πραξικόπημα έδειξε ξαφνικά πόσο το άφρονο βασιλικό παιχνίδι υπέσκαψε τη θέση της μοναρχίας μέσα στο ίδιο της στρατόπεδο. Στον Κωνσταντίνο δεν απέμεινε, παρά να καταφύγει στην απελπισμένη λύση της 13ης Δεκεμβρίου, που μέσα σε εικοσιτέσσερις ώρες τον έφερα στη Ρώμη. Φυσικά «επαναστάτησε» θέλοντας να καταλύσει τη δικτατορία και ν' ξαναφέρει τη χώρα στο δρόμο της δημοκρατικής κυβέρνησης. Της δημοκρατικής εξουσίας, που ο ίδιος είχε καταργήσει αυθαίρετα δύομιση χρόνια πριν. Η υπόθεση θυμίζει τη λαϊκή παροιμία: Δυό γάιδαροι εμάλωναν σε ξένον αχερώνα.

λογίας των ανθρώπων της 21ης Απριλίου 1967, ιδιαίτερα η γελοία κομμουνιστοφοβία που τους κατέχει. Τους τελευταίους αυτούς τους έφερε βέβαια στην εξουσία όχι μόνο το Στέμμα, παρά και η ολιγαρχία ειδικότερα η τάξη των μεγαλοεπιχειρηματιών, που πιστεύουν, ότι το αστικό καθεστώς πρέπει να στερευθεί με δικτατορική εξουσία. Περιττό να προσθέσουμε, πως η προτίμησή τους αυτή πηγάζει από μια επίμονη προσπάθεια σε ξεπερασμένες πολιτικοκοινωνικές πεποιθήσεις, που φανερώνουν συνάμα και το χαμηλό βαθμό της πολιτικής τους καλλιέργειας.

χρώνας της ανωμαλίας και πως θα πειραματότελος ορισμένες του δραστηριότητες, που τον εκθέτουν και τον παρουσιάζανε στα μάτια του λαού σαν όργανο της ολιγαρχίας, έγινε το αντίθετο. Η ανοχή του πρωθυπουργού Γ. Παπανδρέου στις πιέσεις της Αύλης και της ξένης δολοπλοκίας ενόησε τα σχέδια της αντιλαϊκής παράταξης, που στην πραγματικότητα κρατούσε τις θέσεις της και συμφωτούσε μέσα στους κόλπους της κυβέρνησης της Ενώσεως Κέντρο με στελέχη δυναμικά, όπως ο Γαρουφαλιάς, ο Κωστόπουλος κ.ά. Έτσι φτάσαμε στο βασιλικό πραξικόπημα της 13ης Ιουλίου 1965. Το μήλο της έριδος ήταν ο στρατός που ο βασιλιάς τον ήθελε δικό του. Αλλά ο σκοπός ήταν βαθύτερος: η ανατροπή της εξουσίας των δημοκρατικών.

ΦΙΝΤΕΛ ΚΑΣΤΡΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ

...Στην εποχή μας οι πόλεμοι δάχουν πολύ πιο τρομακτικές συνέπειες από κείνες που προκάλεσαν κατά το παρελθόν. "Αν ο πόλεμος του 1914 είταν τρομερό, πιο τρομεροί υπήρξαν οι πόλεμοι των ετών 1930 και 1940 και άσυγκριτο πιο τρομακτικός θάνατο ένας πόλεμος στην εποχή μας. Μήπως σάθηκε ο ναζισμός; "Οχι! Μήπως σάθηκε ο φασισμός; "Οχι! Γιατί, λοιπόν, θα σωθούν εκείνοι που διακηρύσσουν τις μεθόδους του φασισμού και του ναζισμού, αυτοί οι κύριοι που κάνουν δηλώσεις με την ίδια άποψη θρασύτητα που τις έκανε ένας Γκοίμπελς, ένας Γκάτριγκ, ένας Χίμλερ κι ένας Χίτλερ; "Ακριβώς με την ίδια άλαζονεία, με την ίδια άπαθεια, με την ίδια οπία ο Χίτλερ εξέθετε τα σχέδιά του, οι κυβερνήτες της Ε.Π.Α. διακηρύσσουν την πρόθεσή τους να επιτεθούν κατά μιάν μικρή χώρα, όπως η δική μας. Μα οι καιροί έχουν αλλάξει, οι προοδευτικές δυνάμεις του κόσμου, είναι πολύ μεγάλες, όπως πολύ μεγάλες είναι κι οι δυνάμεις που εύνοούν την ειρήνη.

...Είτιν εποχή μας οι πόλεμοι δάχουν πολύ πιο τρομακτικές συνέπειες από κείνες που προκάλεσαν κατά το παρελθόν. "Αν ο πόλεμος του 1914 είταν τρομερό, πιο τρομεροί υπήρξαν οι πόλεμοι των ετών 1930 και 1940 και άσυγκριτο πιο τρομακτικός θάνατο ένας πόλεμος στην εποχή μας. Μήπως σάθηκε ο ναζισμός; "Οχι! Μήπως σάθηκε ο φασισμός; "Οχι! Γιατί, λοιπόν, θα σωθούν εκείνοι που διακηρύσσουν τις μεθόδους του φασισμού και του ναζισμού, αυτοί οι κύριοι που κάνουν δηλώσεις με την ίδια άποψη θρασύτητα που τις έκανε ένας Γκοίμπελς, ένας Γκάτριγκ, ένας Χίμλερ κι ένας Χίτλερ; "Ακριβώς με την ίδια άλαζονεία, με την ίδια άπαθεια, με την ίδια οπία ο Χίτλερ εξέθετε τα σχέδιά του, οι κυβερνήτες της Ε.Π.Α. διακηρύσσουν την πρόθεσή τους να επιτεθούν κατά μιάν μικρή χώρα, όπως η δική μας. Μα οι καιροί έχουν αλλάξει, οι προοδευτικές δυνάμεις του κόσμου, είναι πολύ μεγάλες, όπως πολύ μεγάλες είναι κι οι δυνάμεις που εύνοούν την ειρήνη.

...Είτιν εποχή μας οι πόλεμοι δάχουν πολύ πιο τρομακτικές συνέπειες από κείνες που προκάλεσαν κατά το παρελθόν. "Αν ο πόλεμος του 1914 είταν τρομερό, πιο τρομεροί υπήρξαν οι πόλεμοι των ετών 1930 και 1940 και άσυγκριτο πιο τρομακτικός θάνατο ένας πόλεμος στην εποχή μας. Μήπως σάθηκε ο ναζισμός; "Οχι! Μήπως σάθηκε ο φασισμός; "Οχι! Γιατί, λοιπόν, θα σωθούν εκείνοι που διακηρύσσουν τις μεθόδους του φασισμού και του ναζισμού, αυτοί οι κύριοι που κάνουν δηλώσεις με την ίδια άποψη θρασύτητα που τις έκανε ένας Γκοίμπελς, ένας Γκάτριγκ, ένας Χίμλερ κι ένας Χίτλερ; "Ακριβώς με την ίδια άλαζονεία, με την ίδια άπαθεια, με την ίδια οπία ο Χίτλερ εξέθετε τα σχέδιά του, οι κυβερνήτες της Ε.Π.Α. διακηρύσσουν την πρόθεσή τους να επιτεθούν κατά μιάν μικρή χώρα, όπως η δική μας. Μα οι καιροί έχουν αλλάξει, οι προοδευτικές δυνάμεις του κόσμου, είναι πολύ μεγάλες, όπως πολύ μεγάλες είναι κι οι δυνάμεις που εύνοούν την ειρήνη.

ΜΙΑ «ΕΥΧΗ»ΚΙ' ΕΝΑΣ ΔΡΟΜΟΣ

ΣΥΝΧΕΙΛΙΑ
Έκ της 1ης σελίδας
Ένα μεγάλο τμήμα τους, διακατέχονται από τα ίδια ιδανικά με μās. Ζούν και αυτοί στο ώραίο μας νησί, άγανιούν και αυτοί για τό μέλλον των, θέλουν, τέλος και αυτοί να συνεισφέρουν για νά μās έλθει η ειρήνη και η εύτυχία που δεν θά μās φέρουν οι εύχές. "Αλλωστε, τό συμφέρον της Κύπρου αυτή την στιγμή επιβάλλει ένα κοινό άγώνα από μέρους των ελληνοκυπρίων και τουρκοκυπρίων νέων, για νά εκριζωθούν οι δισεξιδαιμονίες που μās κουβάλλουν οι ξένοι και ΟΛΟΚΛΗΡΟΣ ο λαός νά πλησιάσει ακόμα πιο πολύ την εύτυχία.

«εύχολογους». "Αλλά, άς μή ξεχνάμε, «για νά γυρίσει ο ήλιος θέλει δουλεία πολλή». "Αλλωστε, άς μή ξεχνάμε τό πολύ πρόσφατο παράδειγμα των "Ελλήλων νέων. Δεν σάθηκαν σ' εύχές. Μπήκαν στον άγώνα και έξακολουθούν νά μάχονται. "Ανύπαρκτο είναι ό Καζατζάκης «δέν ύπάρχει, "Ανύπαρκτο είναι ότι δεν πιστεύαμε άρκετά για νά μπορέσει νά δρασκελίσει τό σκοτεινό κατόφλι της ανυπαρξίας.....»

στούμε για την πραγματώσή τους. Νά τους προσεγγίσουμε φιλικά, επαγγελματικά, κοινωνικά, νά τους δείξουμε κατανόηση για τίς δυσκολίες που αντιμετώπιζουν, ν' άνοιξουμε διάλογο, νά δρούμε τά κοινά μας προβλήματα και νά δρούμε τή γλώσσα που θά μās άδηγήσει στην έπεξεργασία των τρόπων λύσης τους.

Νάμαστε βέβαιοι ότι θά συναντήσουμε δυσκολίες. Δυσκολίες και αντίδραση, τόσο από τουρκοκυπριακής πλευράς, όσο και από έλληνοκυπριακής. Σάν όμως άποκτήσουμε έμπιστοσύνη ό ένας πρός τόν άλλον, σάν ό καρδιάς μας κτυπήσουν για τά ίδια ιδανικά με την ίδια ένταση, σάν γίνει αυτό, άς είμαστε βέβαιοι ότι πίσω μās θ' άφήσουμε μόνο ό «εύχολογούς».

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΠΑΤΗΜΕΝΟΥΣ

...Κάποτε διακηρύξαμε ότι η επανάστασή μας είταν η επανάσταση των ταπεινών, καμωμένη άπ' τους ταπεινούς και για τους ταπεινούς. Μιλήσαμε σε άλλες συγκυρίες για τίς σχολικές πόλεις που θά ιδρώσαν και για τά άλλα μέτρα που η επανάσταση θά εφάρμοζε.

Σήμερα, με ίκανοποίηση, μπορούμε νά διακηρύξουμε ότι αυτό τό πρόγραμμα πραγματοποιήθηκε. Πολλοί δεν τό πιστεύανε και γι' αυτό πολλοί σήμερα φοβούνται. Γιατί άκριβώς δεν ύποχωρήσαμε σε συμβιβασμούς με τους μεγαλοεργοκτήμονες, με τους μεγάλους έκμεταλλευτές, με τά μονοπώλια, και με τά Ένα συμφέροντα που λεηλατούσαν την οικονομία της χώρας μās θάλασε τέρμα στην κλοπή, στην διαφθορά και τό πολιτικό έμπόριο. "Αναλόβαμε την ύποχρέωση νά θάλομε τέρμα σ' όλες τις κοινωνικές πηγές και δεν προδώσαμε ούτε τό λαό, ούτε τους νεκρούς της επανάστασης, τους μόνους άπέναντι των όποιων είχαμε χρέος. Τό χρέος μας πρός τό λαό και πρός την επανάσταση τό εκπληρώσαμε πλήρως.

Έτσι τό πρόγραμμα όχι μόνο εκτελέστηκε, αλλά και τελειοποιήθηκε, προσομοιωθηκε στην πραγματικότητα και στις άσπιτήσεις της χώρας μας.

Και μπορούμε νάχουμε την ίκανοποίηση νά παρουσιάζομαστε μπροστά στο

...Κάποτε διακηρύξαμε ότι η επανάστασή μας είταν η επανάσταση των ταπεινών, καμωμένη άπ' τους ταπεινούς και για τους ταπεινούς. Μιλήσαμε σε άλλες συγκυρίες για τίς σχολικές πόλεις που θά ιδρώσαν και για τά άλλα μέτρα που η επανάσταση θά εφάρμοζε.

Σήμερα, με ίκανοποίηση, μπορούμε νά διακηρύξουμε ότι αυτό τό πρόγραμμα πραγματοποιήθηκε. Πολλοί δεν τό πιστεύανε και γι' αυτό πολλοί σήμερα φοβούνται. Γιατί άκριβώς δεν ύποχωρήσαμε σε συμβιβασμούς με τους μεγαλοεργοκτήμονες, με τους μεγάλους έκμεταλλευτές, με τά μονοπώλια, και με τά Ένα συμφέροντα που λεηλατούσαν την οικονομία της χώρας μας θάλασε τέρμα στην κλοπή, στην διαφθορά και τό πολιτικό έμπόριο. "Αναλόβαμε την ύποχρέωση νά θάλομε τέρμα σ' όλες τις κοινωνικές πηγές και δεν προδώσαμε ούτε τό λαό, ούτε τους νεκρούς της επανάστασης, τους μόνους άπέναντι των όποιων είχαμε χρέος. Τό χρέος μας πρός τό λαό και πρός την επανάσταση τό εκπληρώσαμε πλήρως.

Έτσι τό πρόγραμμα όχι μόνο εκτελέστηκε, αλλά και τελειοποιήθηκε, προσομοιωθηκε στην πραγματικότητα και στις άσπιτήσεις της χώρας μας.

Και μπορούμε νάχουμε την ίκανοποίηση νά παρουσιάζομαστε μπροστά στο

...Κάποτε διακηρύξαμε ότι η επανάστασή μας είταν η επανάσταση των ταπεινών, καμωμένη άπ' τους ταπεινούς και για τους ταπεινούς. Μιλήσαμε σε άλλες συγκυρίες για τίς σχολικές πόλεις που θά ιδρώσαν και για τά άλλα μέτρα που η επανάσταση θά εφάρμοζε.

Σήμερα, με ίκανοποίηση, μπορούμε νά διακηρύξουμε ότι αυτό τό πρόγραμμα πραγματοποιήθηκε. Πολλοί δεν τό πιστεύανε και γι' αυτό πολλοί σήμερα φοβούνται. Γιατί άκριβώς δεν ύποχωρήσαμε σε συμβιβασμούς με τους μεγαλοεργοκτήμονες, με τους μεγάλους έκμεταλλευτές, με τά μονοπώλια, και με τά Ένα συμφέροντα που λεηλατούσαν την οικονομία της χώρας μας θάλασε τέρμα στην κλοπή, στην διαφθορά και τό πολιτικό έμπόριο. "Αναλόβαμε την ύποχρέωση νά θάλομε τέρμα σ' όλες τις κοινωνικές πηγές και δεν προδώσαμε ούτε τό λαό, ούτε τους νεκρούς της επανάστασης, τους μόνους άπέναντι των όποιων είχαμε χρέος. Τό χρέος μας πρός τό λαό και πρός την επανάσταση τό εκπληρώσαμε πλήρως.

Έτσι τό πρόγραμμα όχι μόνο εκτελέστηκε, αλλά και τελειοποιήθηκε, προσομοιωθηκε στην πραγματικότητα και στις άσπιτήσεις της χώρας μας.

Και μπορούμε νάχουμε την ίκανοποίηση νά παρουσιάζομαστε μπροστά στο

ση - κριτική - ξενή λογοτεχνία - ποίηση - κριτική - ξενή

Ο επαναστατημένος Χριστός
Θ. ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Τα θράδα, την ώρα που ζυπνάνε τα παράθυρα
και θγαίνουν στις κορφές των σπιτιών
τά φώτα της προμονής,
σε συνοικίες λαϊκές,
του κουρασμένου πατέρα που πλένει απ' τα χέρια του
τόν κάματο και την πόνηριά της μέρας,
και μπαίνει στο δωμάτιο με τα κοιμισμένα παιδιά
και το τρεμάμενο χαμόγελο της μάνας τους,
κείνη την ώρα, γλυστρώντας από τις χρυσωμένες τους
(έκκλησιές
κατεβαίνει ο Χριστός
με ένα τοιγάρο στο άφτι,
με τραγιάσκα φαρά,
και νύχια γεμάτα λάδια της μπχανής,
και κοιτάει τα σπίατα τούτων εδώ των φτωχών
χαμογελώντας.

II.

Οί ούνοικίες ουχνά επαναστατούνε.
θυμωμένες μανάδες χτυπάνε τα στεγνά στήθια τους
και τὰ παλικάρια ανάθουν τοιγάρο,
ή παρακολουθούν αυτούς που παίζουν τρίλιζα
μέ τ' όπλο ανάμεσα στα δυό τους πόδια
σε μία γωνιά του όδοφράγματος.

Δέ νεΐνα όμορφες οί ούνοικίες.
Δέν είναι όμορφη ή επανάσταση,
κι όταν νικάνε, γίνονται κι' αυτοί αντίπαθεΐς
σαν όλους τους άλλους.

Όμως
όταν, την τελευταία νύχτα της άνυποταγής,
ανάφουν όλοΰμε οί φωτιές,
και δοΰν οί μαχητές πώς τό τέρμα τους
είναι εδώ, και τους προσμένει
με την επόμενη έφοδο της έννόμου τάξεως
που αναγγέλλουν κίόλας τὰ μεγάλωνα
σαν μοιραστεί κ' ή τελευταία ματιά
μαζί με τὰ λιγοστά τους θόλια,
κ' έπισημάνουν τις θέσεις τους,
άποδεκατισμένοι επαναστάτες χωρίς αύριο - τότε
μές απ' τό σκοτάδι, ζεγλυστράει φτωχοντυμένος,
όπλισμένος μ' ένα μακρύκαννο,
και παίρνει τή θέση του ανάμεσα τους, σιωπλά,
κι αρχίζει να ντουφεκάζει μαζί τους τους σταυρωτΐδες του,
ό Ίηοΰς Χριστός του Ίωσήφ και της Μαρίας, Ξυλουργός,
κλάσεως 1944.

Ο αγωνιστικός στοχασμός

Άποσπάσματα από τὰ γραφτά του Γιώργου Θεοτοκά,
γραμμένα τό 1929 και τό 1932, όταν ή άναρχία που κατα-
δοκούσε και τότε στην Έλλάδα Ξυπνούσε στον νεαρόν ά-
κόμη Θεοτοκά τις αντίδράσεις του άνομοφωτΐ:

«Μέσ' στο δημιουργικό αναθρασμο της σημερινής
Ευρώπης, τί θέση κρατά ή Έλλάδα; Τί συμβολή προ-
φέρουμε στις μεγάλες προσπάθειες που καταβάλλουν-
ται τριγύρω μας; Τίποτα. Τό αισθανόμαστε βαθειά μό-
λις περάσουμε τὰ σύνορά μας πώς δέν αντιπροσω-
πεΰουμε τίποτα, πώς κανείς δέν μās λογαριάζει στα
σοβαρά, πώς δέν μπορούμε να δικαιολογήσουμε τή
θέση που κρατούμε στην Ευρώπη, πώς είμαστε στα
μάτια των ξένων μονάχα, χρηματομεσίτες, θαπορτζή-
δες, και μικρομπακάλληδες και τίποτα περισσότερο.
'Αφού περιπλανηθούμε αρκετά μέσ' στον ευρωπαϊκό
πολιτισμό γυρνάμε κάποτε στο σπίτι με σφιγμένη
την καρδιά. Πού είναι λοιπόν οί Έλληνες; Τους γυ-
ρέψαμε παντού και δέν τους βρήκαμε πουθενά.»

Και ακόμη:

«Όταν έκδηλωθεί μία διαφωνία, ή πρώτη δουλειά
των ελλήνων διανοουμένων είναι να άρνηθούν όλό-
τελα τή σημασία του έντιπάλου. Πώς μπορεί να είναι
σοβαρό ύποκείμενο άφου τολμά να λέει όχι όταν έ-
μεις λέμε ναι; Να πάει πρώτα να μάθει γράμματα
κι' ύστερα να έρθει να συζητήσει μαζί μας. Αυτό δέν
είναι όλο. Τόν άρνούνται και ως άτομο. Είναι φαΰλος
και κακόπιστος. Είναι κουτός. Είναι παλαβός. Είναι
άισχος για την Έλλάδα να υπάρχει τέτοιος άνθρω-
πος. Είναι δημόσιος κίνδυνος. Πρέπει να εκλείψει ό-
πωσδήποτε, να έξολοθρευτεί, να καταργηθεί, να μη
μείνει κανένα ίχνος του στο πρόσωπο της Γης.»

ΓΙΑ ΜΙΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

ΣΤΡΑΤΕΥΜΕΝΗ ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ

Ο σκοπός της επαναστα-
τικής τέχνης, είναι ή άλλα-
γή του κόσμου. Ο γνήσιος
καλλιτέχνης ξεπερνά τόν έ-
αυτό του και τήν άλλοτριώ-
ση του κόσμου, με τήν άφύ-
πνηση του και με τή συμ-
μετοχή του έργου του, στην
επαναστατική πορεία των
πραγμάτων.

«Η ποίηση είναι τό αντί-
θετο του κόσμου μέσα στον
όποιον είναι έντοιχισμένος.
Η δημιουργία, είναι τό ά-
τίθετο της άλλοτριώσης» θά
γράψει για τόν Κάφκα ο
Γκαρνάντ.

Τό γνήσιο έργο τέχνης,
βρίσκεται μέσα στο ρυθμό,
τήν άγώνια και τήν κίνηση
της επαναστατικής πράξης.
Γίνεται έκφραστής της ύ λ ι κ
ό ό τ η τ α ς του κόσ-
μου, της κοινωνικής δομής
με τις ανθρώπινες σχέσεις,
καθορισμένες από τήν συγ-
κεκριμένη κοινωνική όντότη-
τα.

Μά ή επαναστατική τέ-
χνη όχι μόνο έκφράζει τήν
έξω πραγματικότητα, αλλά
δημιουργεί ή ίδια νέες δια-
στάσεις και μία νέα πρα-
γματικότητα, κάτι που μās
λ ε ί π ε ι, δηλαδή ξ α ν
α δ η μ ι ο υ ρ γ ε ί τόν
κόσμο μέσα στα πλαίσια
του ανθρώπινου και της πα-
γκοσμιοτητας.

Μέσα απ' αυτή τήν ξα-
ναδημιουργία του κόσμου, ή
τέχνη γίνεται έρευνα περισ-
σότερο, παρά διδασκαλία.

Τό προβάδισμα έξ, άλλο
της πρακτικής άπέναντι στη
σκέψη, είναι κείνο που κά-
νει να ξεχωρίζει ο διαλεκτι-
κός ύλισμός απ' όλες τις
προμαρξιστικές μορφές ύλι-
σμοΰ.

Ο Μπρέχτ έγραψε πάνω
σ' αυτό. «Όσο πλήρης και
νάνα ή άναπαράσταση της
πραγματικότητας, πρέπει να
τροποποιείται από τήν ίδια
τήν έργασία της μορφοποι-
ησης της. Είναι ο μοναδικός
τρόπος ν' αποδείξουμε πώς
είναι μεταμορφώσιμη και
πώς παρέχει τέτοιες δυνατό-
τητες.»

Όταν λέμε ότι ένα γνή-
σιο έργο τέχνης έκφράζει
τήν έξω πραγματικότητα έν-
νοούμε, ότι δέν τήν αντι-
γράφει άπλώς, αλλά τήν δι-
αμορφώνει μέσα στον σκο-
πό της επανάστασης που
δέν είναι άλλος από τόν
Σοσιαλισμό.

Τό έργο τέχνης είναι ή
έκφραση της ταξικής σχέσης
του ανθρώπου.

Η σχέση αυτή είναι έ-
νεργειακή, κινούμενη με θα-
ύτερο σκοπό τήν κατάκτη-
ση της πραγματικότητας
και τήν άλλαγή της. Όποι
οδηποτε έργο τέχνης είναι
καθορισμένο και έπιβαλλό-
μενο από τήν συγκεκριμένη
ιστορική στιγμή. Η έπα-
ναστατική τέχνη δέν ήσυχά-

ζει ούτε διαφθείρει τό έγώ
μέσα σε νοητικές ή πλατω-
νικές πραγματικότητες. Αύ-
τή ά φ υ π ν ί ζ ε ι τό
έγώ και μās θυμίζει τήν εϋ-
θύνη μας άπέναντι στον κό-
σμο. Η εϋθύνη ότι πρέπει
ν' αλλάξουμε τόν κόσμο,
να τό ξαναδημιουργήσουμε,
να τόν άπελευθερώσουμε ά-
πό τήν άλλοτριώση του κα-
πιταλισμοΰ.

Η άστική τάξη, θέλον-
τας να καταστρέψει τὰ έπα-
ναστατικά κύτταρα των μα-
ζών, προσπαθεί να διαφθεί-
ρει τό γούστο τους πάνω
στη σχέση τους με τήν γνή-
σια τέχνη. Έτσι προσφέ-
ρει με τὰ μέσα μαζικής έ-
πικοινωνίας τό είδος εκείνης
της «Τέχνης» που καταστρέ-
φει τήν αισθητική ευαισθη-
σία τους. Με τήν καταστρο-
φή της αισθητικής ευαισθη-
σίας των μαζών καταστρέ-
φονται συ.άμα και ο πολι-
τικός προσανατολισμός των
μαζών. Εδώ δέ πρέπει να
ξεχνούμε πώς ή τέχνη είναι
φ α ι ν ό μ ε ν ο π ο λ ι -
τ ι κ ό.

Η τέχνη σε κάθε εποχή
έχει και ένα δικό της αι-
σθητικό σύστημα, ένα δικό
της ρεαλισμό, διάφορο από
τις άλλες εποχές. Αυτό τόν
διάφορο ρεαλισμό, τόν όλό-
τελα νέο, γεννημένο μέσα
από τις νέες κοινωνικές
σχέσεις, κυρίως προσπαθεί

να έκφράσει ο γνήσιος, ο
πρωτοπόρος καλλιτέχνης:

Έτσι ένας από τούς
σκοπούς του Σοσιαλισμοΰ,
είναι να ανεβάση τήν αισθη-
τική ευαισθησία των μαζών,
να τις κάνει ικανές να κα-
τανοούν τὰ καινούργια μη-
ύματα και τις καινούργιες
πραγματικότητες που φέρει
ο γνήσιος καλλιτέχνης στο
έργο του. Ο καλλιτέχνης
στον Σοσιαλισμό, δέν δρί-
σκεται αντιμετώπος με τόν
κόσμο, αλλά σε συμφωνία
και άρμονία. Οί μάζες πιά
άπαιτούν ψηλή Τέχνη.

Η επαναστατική Τέχνη,
είναι στρατευμένη στον Άν-
θρωπο και τὰ ιδανικά του.
Μία τέτοια Τέχνη που θά-
ναί όπλο άγώνα για τήν έ-
πανάσταση, που θάναί κύ-
μα μέσα στην επαναστατι-
κή φουρτούνα, πρέπει να έ-
πιδιώκει κάθε νέο καλλιτέ-
χνης. Οί καιροί που ζούμε
δέν σηκώνουν ουδετερότητα
ή άδιαφορία. Οί καιροί που
ζούμε άπαιτούν άγώνα. Ά-
γώνα και τολμηρότητα. Άς
αφήσουμε κάθε λογής συμβι-
βασμούς και διανοουμενίτι-
κες άποχρώσεις στη Τέχνη.
Η γνήσια Τέχνη άγωνιά και
συμβαδίζει με τόν κάθε έρ-
γάτη και καταπιεζόμενο που
άγωνίζεται για τήν ΛΕΥ-
ΤΕΡΙΑ του.

ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ ΠΙΣΙΑΡΑΣ
ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ 1973.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Τό «Θεατρικό Έργαστήρι» πρόκειται να άρχισή
τόν πρώτο κύκλο μαθημάτων της Δραματικής του Σχολ-
ής στις 10 Ιανουαρίου 1974. Η φοίτηση θά είναι
τριετής και δω ρ ε ά ν με δυνατότητα συμμετοχής
στις διάφορες πολιτιστικές έκδηλώσεις του Όργανισμοΰ.

Για περισσότερες λεπτομέρειες παρακαλούνται οί
ένδιαφερόμενοι να άπευθύνονται στη διεύθυνση, Πρε-
βέλης 11, 5ος Όροφος, Διαμ. 22, Τηλ. 49462, Λευ-
κωσία, από 9-11 π.μ. και 4-6 μ.μ. καθημερινά.

Θά διδάσκουν οί διπλωματοϋχοι καθηγητές και
καλλιτέχνες κ.κ. Χριστάκης Γεωργίου, Μάριος Άθηγι-
νίτης, Patricia Philipp, Στέλιος Άργύρης, Γιαννούλα
Φραγκοφίνου, Νίκος Χαλαμπουρας καθώς και άλλοι
έκλεκτοί άνθρωποι των γραμμάτων και τεχνών Κύπριοι
και Ξένοι που θά μετακαλούνται κατά διαστήματα για
ειδικό κύκλο μαθημάτων.

Στη σχολή-εργαστήρι θά διδάσκονται ύποκριτική,
αΰτσοχενδισμός, ιστορία της Τέχνης, Δραματουργική
ανάλυση, μουσική, λόγος, κίνηση, ζωγραφική σκηνογρο-
φία, ένδυματολογία, κοινωνιολογία.

Σοσιαλιστική Κοινωνία

Ο σοσιαλισμός, τό πιο
προοδευτικό από όλα τὰ κοι-
νωνικά συστήματα, οδηγά σε
γοργή πρόοδο της επιστή-
μης και της τεχνικής, πρω-
τίστως γιατί ύψώνει τόν πο-
λιτισμό και τήν εκπαίδευση
όλόκληρου του πληθυσμοΰ
σ' ένα πρωτοφανές επίπεδο
και δημιουργεί για κάθε πρό-
σωπο τις προϋποθέσεις να ο-
ναπτύξει τις πνευματικές
του ικανότητες.

Τό δικαίωμα εκπαίδευσης
είναι ίσως ένα από τὰ πιο
σημαντικά δικαιώματα που ο-
ποιαδήποτε χώρα μπορεί να
δώσει στους πολίτες της για
να εξασφαλίσει τήν λεπτέ-
ριά τους, γιατί ή εκπαίδευ-
ση ήταν πάντοτε έγγησηση
της λεπτέρης σκέψης.

Ο Σοσιαλισμός δημιου-
ργεί τό πιο προοδευτικό εκ-
παιδευτικό σύστημα στον κό-
σμο, εξασφαλίζοντας στον
πληθυσμό καθολική δωρεάν
μόρφωση και καθολική πολι-
τιστική καλλιέργεια.
Ο πολιτισμός της σοσια-

λιστικής κοινωνίας θά με-
τουσιώσει και θά αναπτύξει
ότι καλύτερο έχει δώσει ο
παγκόσμιος πολιτισμός και
θά είναι τό ανώτερο στάδιο
του ανθρώπινου πολιτισμοΰ.
Άταξικός στον χαρακτήρα
και κίονός για όλους τούς
άνθρώπους, ο πολιτισμός
της σοσιαλιστικής κοινωνίας
θά προωθήσει όλόκληρη τήν
πορεία της πνευματικής άνά-
πτυξης. Τό άτομο θά μπορεί
να προχωρεί πέρα από τό
σύνορο μιας ειδικότητας ή
ένός επαγγέλματος και θά
είναι ειδικευμένο σε διάφο-
ρους τομείς. Η έκτεταμένη
γνώση θά βοηθά τούς άν-
θρώπους να εργάζονται πιο
άποτελεσματικά και να αντι-
λαμβάνονται καλύτερα τό
κοινωνικά φαινόμενα.

Η παραπέρα ανάπτυξη
της επιστήμης, της λογοτε-
χνίας και της τέχνης, με
τήν αυξανόμενη συμμετοχή
του λαού γενικά, θά συμβά-
λει σημαντικά στην άνθιση
του ανθρώπινου πνεύματος.

